

Briselē, 16.3.2020.
COM(2020) 115 final

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPADOMEI UN
PADOMEI**

Covid-19 - pagaidu ierobežojumi nebūtiskiem ceļojumiem uz ES

Koronavīrusa krīze tagad ir pandēmija, kas ir izplatījusies visā pasaulē, un saslimšanas gadījumi ir konstatēti visos piecos kontinentos. Globalizācija un cilvēku starptautiskā pārvietošanās rada apstākļus, kas veicina vīrusa izplatīšanos pāri robežām. Sabiedrības veselības krīze, ko sekmējusi ceļošana, vairākās valstīs ir izraisījusi lielu skaitu importēto saslimšanas gadījumu, kas pamazām izraisījuši vietējos slimības uzliesmojumus ar pakāpenisku, bet plaša mēroga pārnesi sabiedrībā. Jo ātrāk tiek zaudēta saikne starp pārneses ķēdi un ceļošanu, jo intensīvāka kļūst lokālā pārnese, radot lielu spiedienu uz veselības aprūpes sistēmām.

Šobrīd tiek uzskatīts, ka Eiropas Savienība ir Covid-19 pandēmijas epicentrā. Dažu pēdējo nedēļu laikā dalībvalstis ir veikušas vairākus radikālus pasākumus, lai ierobežotu vīrusa izplatīšanos. Tomēr Covid-19 saslimšanas gadījumu skaits īsā laikā ir strauji palielinājies, pakļaujot dalībvalstu veselības aprūpes sistēmas ievērojamam spiedienam, turklāt ar katru dienu tas turpina strauji palielināties.

Lai gan Pasaules Veselības organizācija ceļošanas ierobežojumus kopumā neuzskata par visefektīvāko veidu, kā cīnīties pret pandēmiju, Covid-19 straujās izplatīšanās dēļ ir būtiski, lai ES un tās dalībvalstis steidzami, nekavējoties un saskaņoti rīkotos ne tikai, lai aizsargātu mūsu iedzīvotāju veselību, bet arī novērstu vīrusa tālāku izplatīšanos no ES uz citām valstīm, kā tas ir novērots pēdējās nedēļās.

Ceļošanas ierobežojumiem vajadzētu būt vēršotiem uz to, lai krasi samazinātu ieceļojošo personu plūsmas pie Savienības ārējām robežām, tādējādi palēninot pārnesi uz citām valstīm, ceļotājiem atgriežoties, un atturot ES pilsoņus un citas personas, kuras dzīvo ES+ zonā¹, doties uz citām valstīm.

Ar šo paziņojumu Komisija iesaka Eiropadomei rīkoties, lai Šengenas dalībvalstu vai to valdību vadītāji kopā ar Šengenas asociēto valstu kolēģiem ātri pieņemtu saskaņotu lēmumu piemērot pagaidu ierobežojumu nebūtiskiem ceļojumiem no trešām valstīm uz ES+ zonu.

ES ārējām robežām ir jādabojas kā drošības perimetram **visām Šengenas valstīm**. Tas ir mūsu kopējās interesēs un mūsu kopīga atbildība. Pašreizējos apstākļos, kad koronavīruss tagad ir plaši izplatījies visā Eiropas Savienībā, ārējo robežu režīms sniedz iespēju dalībvalstīm saskaņoti rīkoties, lai ierobežotu vīrusa izplatību pasaulē.

Visas darbības pie ārējām robežām ir **jāpiemēro pie visām ES ārējo robežu daļām**. Pagaidu ceļošanas ierobežojums varētu būt efektīvs tikai tad, ja **Šengenas valstis šādu ierobežojumu pieņemtu vienlaikus un to īstenotu vienoti attiecībā uz visām ārējām robežām**. Atsevišķu dalībvalstu nesaskaņoti ceļošanas ierobežojumi attiecībā uz šo valstu ārējo robežu daļām var būt neefektīvi. Jebkuru Šengenas valsts vienpusēju lēmumu piemērot pagaidu ceļošanas ierobežojumu pie savas ārējo robežu daļas varētu viegli apdraudēt personas, kas Šengenas zonā ieceļotu pie citas ārējo robežu daļas: tāpat arī saskaņota lēmuma pieņemšanā ir jāpiedalās visiem.

Šāds pasākums arī ļautu atcelt iekšējo robežu kontroles pasākumus, kurus nesen vairākas dalībvalstis ir no jauna ieviesušas, cenšoties ierobežot vīrusa izplatīšanos. Šie pasākumi var

¹ "ES+ zonā" būtu jāiekļauj visas Šengenas zonas dalībvalstis (tostarp Bulgārija, Horvātija, Kipra un Rumānija), kā arī četras Šengenas asociētās valstis. Tas attiektos arī uz Īriju un Apvienoto Karalisti, ja tās nolemtu pievienoties.

nopietni ietekmēt vienotā tirgus darbību, jo ES un Šengenas zonai ir raksturīgs augsts integrācijas līmenis, un miljoniem cilvēku katru dienu šķērso iekšējās robežas.

Tvērums

Pagaidu ceļošanas ierobežojums būtu jāpiemēro visiem nebūtiskajiem ceļojumiem no trešām valstīm uz ES+ zonu.

Lai šādam pagaidu ceļošanas ierobežojumam būtu vēlamā ietekme vīrusa izplatības ierobežošanas ziņā, izņēmumi jāattiecinā tikai uz ceļošanu būtiskos nolūkos².

Pagaidu ceļošanas ierobežojumam **nav jāattiecas uz visiem ES dalībvalstu un Šengenas asociēto valstu³ valstspiederīgajiem**, lai viņi varētu atgriezties savās mājās. Šis atbrīvojums jāpiemēro:

- visiem ES pilsoņiem⁴ un Šengenas asociēto valstu pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem;
- trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri ir pastāvīgie iedzīvotāji saskaņā ar Ilgtermiņa uzturēšanās direktīvu,⁵ un personām, kuru uzturēšanās tiesības iegūtas saskaņā ar citām ES direktīvām vai valsts tiesību aktiem vai kurām ir attiecīgās valsts ilgtermiņa vīzas.

To nevajadzētu piemērot arī citiem ceļotājiem, kuriem ir būtiska funkcija vai vajadzība, tostarp:

- veselības aprūpes speciālistiem, pētniekiem veselības jomā un veco ļaužu aprūpes speciālistiem;
- pārrobežu darba ņēmējiem,
- darbiniekiem transporta nozarē, kuri iesaistīti preču pārvadāšanā, un citam personālam transporta nozarē, ciktāl tas nepieciešams;
- diplomātiem, starptautisku organizāciju personālam, militārajam personālam un humānās palīdzības sniedzējiem, kas pilda savus pienākumus;
- tranzīta pasažieriem⁶;
- pasažieriem, kas ceļo obligātu ģimenes iemeslu dēļ;
- personām, kurām nepieciešama starptautiska aizsardzība vai palīdzība citu humānu iemeslu dēļ.

Būtu jāveic koordinētas un pastiprinātas veselības pārbaudes personām, kam atļauts iecerot ES+ zonā⁷.

² Būtu jāturpina piemērot īpašo tranzīta shēmu uz Kaļiņingradu, bet vilcieniem, uz kuriem attiecas šī shēma, nebūtu jāapstājas Šengenas teritorijā.

³ Islandei, Lihtenšteinai, Norvēģijai un Šveicei.

⁴ Līdz 2020. gada beigām pret Apvienotās Karalistes valstspiederīgajiem joprojām jāizturas tāpat kā pret ES pilsoņiem.

⁵ Padomes Direktīva 2003/109/EK (2003. gada 25. novembris) par to trešo valstu pilsoņu statusu, kuri ir kādas dalībvalsts pastāvīgie iedzīvotāji, OV L 16, 23.1.2004., 44. lpp.

⁶ Tostarp tie, kas repatriēti, izmantojot konsulāro palīdzību.

⁷ Pamatnostādnes par robežu pārvaldības pasākumiem, veselības aizsardzībai un preču un pamatpakalpojumu pieejamības nodrošināšanai, 16.3.2020., C(2020) 1753 final.

Ilgums

Pagaidu ceļošanas ierobežojums būtu jāpiemēro 30 dienas. Visi iespējamie šā termiņa pagarinājumi būtu jāizvērtē atkarībā no situācijas turpmākās norises.

Secinājums

Lai noteiktu pagaidu ierobežojumu nebūtiskiem ceļojumiem no trešām valstīm uz ES+ zonu, ir nepieciešams saskaņots ES lēmums, vienojoties ar Šengenas asociētajām valstīm.

Šajā nolūkā Komisija aicina Eiropadomi rīkoties, lai Šengenas dalībvalstu vai to valdību vadītāji kopā ar Šengenas asociēto valstu kolēģiem ātri pieņemtu **lēmumu ar tūlītēju spēku par ceļošanas ierobežojuma piemērošanu nebūtiskiem ceļojumiem no trešām valstīm uz ES+ zonu** pie visām Šengenas zonas ārējo robežu daļām.

Īrija un Apvienotā Karaliste, ņemot vērā kopējo ceļošanas telpu, tiek mudinātas arī īstenot šo pagaidu ceļošanas ierobežojumu.

ES dalībvalstīm un Šengenas asociētajām valstīm būtu arī stingri jānudina pilsoņi un iedzīvotāji neceļot ārpus to teritorijas, lai novērstu vīrusa tālāku izplatīšanos uz citām valstīm.